

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

**кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за
магістерською програмою професійного спрямування «Економіка управління
та планування бізнесом»**

на тему:

**«Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства ТОВ
«ІА ДЖЕНЕРАЛ»»**

Виконавець
студент ФЕУП
Разінкін Н.С.
Науковий керівник
к.е.н., професор
Карпов В.А.

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Сучасним підприємствам, що функціонують у мінливому ринковому середовищі, потрібно постійно розвиватися та впроваджувати нові види та освоювати нові сфери діяльності для забезпечення конкурентної позиції на ринку. Власне, необхідність постійного розширення діяльності зумовлена загальними законами індивідуального та суспільного відтворення. Найчастіше розширення діяльності підприємств відбувається за допомогою проєктів.

Згідно загальноприйнятому визначенню, проєкт – це те, що замислюється або планується. Тому цілком справедливо коли під проєктом розуміють і викладену ідею, і розроблений діловий план, і результат відтворення нововведення, і процес його практичного впровадження у практику. Відтак кваліфікаційна робота, що присвячена реалізації проєкту з освоєння нового напрямку діяльності має всі ознаки актуальності. Як і будь-який інший творчий процес, обґрунтування проєктів неможливо втиснути в рамки визначеної схеми. Наскільки відрізняються між собою реальні сфери бізнесу, настільки і різноманітні інвестиційні проєкти. У випускній роботі розглядається проєкт побудови мережі зарядних станцій для електромобілів.

В останні роки використання електромобілів стає світовим трендом. Попит на цей вид транспорту швидко збільшується й в Україні, але потенціал ринку поки що достатньо обмежений у зв'язку з нерозвиненістю інфраструктури і низькою платоспроможністю населення. У ціновому контексті з боку органів державної влади вже зроблено декілька важливих кроків, зокрема, скасовано мито на імпорт та ПДВ для електромобілів. Проте головним психологічним бар'єром для покупки електромобіля є вже не ціна, а відсутність належних умов для зарядки. Адже сучасні електромобілі вимагають створення спеціальної екосистеми для повноцінної експлуатації. Її учасниками є не тільки автовиробники та дилери, але й виробники і

установники зарядних станцій, енергетичні підприємства, компанії з утилізації батарей тощо.

Вітчизняна зарядна інфраструктура значно поліпшилась за останні декілька років, а темпи зростання кількості зарядних станцій навіть вищі ніж в країнах Східної Європи. Проте наразі в країні менше ніж 2,5 тис. зарядних станцій в той самий час як поточні темпи розвитку ринку електромобілів вимагають щонайменш 10-15 тис. зарядних станцій.

Це стосується в першу чергу нестачі станцій для підзарядки електромобілів на основних магістралях країни. Адже поки що в Україні електромобіль є майже виключно транспортом для пересування в межах міста. У переважній більшості випадків електромобіль заряджається або вдома вночі, або вдень біля офісу, тому головним елементом інфраструктури все ще є розетка. Внаслідок цього більшість покупців електромобілів мешкають у власних будинках з ділянкою, де можна зручно обладнати зарядний пристрій.

Значні темпи зростання кількості електромобілів в Україні стимулюють вітчизняний бізнес до інвестицій в інфраструктурні проекти. Однак їхній ефективній реалізації заважає низка проблем, серед яких відсутність нормативів щодо обладнання місць для зарядки електромобілів, зокрема у паркінгах, високі інвестиційні витрати на виробництво та встановлення станцій, можливе перевантаження електричних мереж, відсутність додаткового заохочення потенційних інвесторів.

Питанням розширення діяльності підприємств та реалізації інвестиційних проектів присвячено праці вітчизняних та іноземних науковців, серед яких, Р.Арчибальд, М.О. Панкова, М.В. Мних, В.А. Карпов, В.К. Галіцин, В.Д. Шапіро., С.А. Горбаченко, П.П. Микитюк, А.В. Череп, О.С. Маркітан. Д.М, Васильківський. В той самий час проблеми кон'юнктури ринку електромобілів знайшли відображення у роботах В.С. Гіріна Т. Полтавець та інших.

Мета кваліфікаційної роботи. Основною метою дипломної роботи є обґрунтування доцільності реалізації проекту розширення діяльності підприємства, на прикладі ТОВ «ІА ДЖЕНЕРАЛ».

Завданнями роботи є:

- розкрити економічний зміст, значення та механізми здійснення проектної діяльності;
- провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства;
- провести маркетинговий аналіз ринку електромобілів у контексті наявної інфраструктури;
- виявити резерви та розглянути особливості діяльності зарядних станцій;
- провести економічне обґрунтування проекту спільної діяльності щодо побудови мережі зарядних станцій;
- виконати розрахунки економічної ефективності запропонованого проекту
- провести оцінку проектних ризиків.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування доцільності розширення діяльності підприємства.

Предметом дослідження є методи, що спрямовано на освоєння підприємством нового напрямку діяльності в інфраструктурній сфері.

Методи дослідження:

- діалектичний – для вивчення стану об'єктів на досліджуваному підприємстві;
- аналіз – для деталізації та розділення об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи;
- синтез – для узагальнення розрізнених аспектів методики;
- порівняння – для зіставлення даних підприємства у динаміці;
- табличний (графічний) – для наочного відображення результатів дослідження.

Інформаційна база дослідження. У якості інформаційної бази дослідження послужили дані бухгалтерського, управлінського та аналітичного обліку діяльності ТОВ «ПА ДЖЕНЕРАЛ» та ТОВ «Лукойл Технолоджі Сервісіз Україна». Крім того в процесі написання кваліфікаційної роботи використовувались статистичні дані щодо розвитку ринку електромобілів та зарядної інфраструктури, галузеві показники з Інтернет – джерел, праці вітчизняних та іноземних вчених тощо.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінка. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 14 рисунків.

Публікація. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю в журналі «Науковий вісник Одеського національного економічного університету» за темою «Роль інфраструктурних проектів у реалізації потенціалу вітчизняного ринку електромобілів».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теорія та методологія розширення діяльності підприємства» визначено сутність та види підприємств в Україні, розглянуто основи планування змін у діяльності підприємства, а також проектний підхід до розширення діяльності підприємств.

У другому розділі «Аналіз доцільності розширення сфери діяльності» проаналізовано фінансово-господарську діяльність підприємства, обґрунтовано напрям розширення діяльності проведено кон'юнктуру оцінку ринку електромобілів, проаналізовано зарядну інфраструктуру сегменту.

У третьому розділі «Економічне обґрунтування проекту створення та експлуатації мережі зарядних станцій» запропоновано проект спільної діяльності, проведено розрахунки інвестиційного та операційного планів, здійснено оцінку показників ефективності проекту, сформована система управління ризиками проекту.

ВИСНОВКИ

Розглянувши теоретичні питання методів обґрунтування розширення сфер діяльності підприємства, а також практичні аспекти їх використання, в роботі зроблено наступні висновки:

1. ТОВ «Лукойл Технолоджи Сервісіз Україна» було створено у 2004 році, як сервісний підрозділ з організації бізнесу компанії «Лукойл». Від самого початку підприємство здійснює діяльність за наступними напрямками: інтегровані системи управління (SAP, 1С тощо); автоматизовані системи управління; контрольно-вимірювальні прилади та автоматизовані системи управління технічним процесом; мережеве адміністрування, ІТ забезпечення персоналу та виробництва; інформаційна безпека: забезпечення захисту від несанкціонованого доступу, як з боку людей так і з боку вірусного та шпигунського програмного забезпечення тощо.
2. За період 2015 - 2017 років обсяг продажу підприємства різьке зменшується і в 2017 році знаходився на рівні 10,2% від показнику 2015 року. В той же час витрати (особливо постійні) зменшуються значно повільніше. Так операційні витрати зменшилися за той же період на 18%, а адміністративні всього на 3,9%.
3. Були виявлені причини такого становища. Вони полягають у наступному:
 - a) ТОВ «ЛІТС УКРАЇНА» створювалась виключно під обслуговування мережі заправок «Лукойл». До 2015 року ця мережа постійно збільшувалась в наслідок чого зростали обсяги замовлень на послуги підприємства. Потім ситуація в наслідок відомих подій різько змінилася, мережа не тільки перестала розширяться, а, навпаки згортатися. В результаті попит на автоматизацію роботи заправок впав більше ніж в 10 разів.
 - b) Генеральною угодою з «Лукойл» передбачено, що всі розробки ТОВ «ЛІТС УКРАЇНА» після їх оплати стають інтелектуальною власністю

замовника і не можуть бути використані для передачі іншим мережам. Тобто підприємство не могло розширити коло споживачів.

- с) В той же час підприємство було обмежено у зменшенні операційних витрат з тим, щоб не втратити перспектив свого розвитку. Особливо це стосується втрати кваліфікованого персоналу, технічного обладнання, офісних приміщень тощо.
4. Вказане становище призвело до висновку про необхідність розширення сфер діяльності підприємства. Проведений аналіз ринку показав, що найбільш перспективним сегментом, на якому доцільно зосередитися підприємству є створення та обслуговування мережі зарядних станцій для електромобілів.
 5. Для організації та функціонування мережі зарядних станцій планується угоду про спільну діяльність між компаніями EIA GENERAL та ТОКА. За договором про спільну діяльність сторони зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, тобто реалізації окремого інвестиційного проекту. Внесок власних коштів складе 400 тис. дол. В пропорції 50/50. Надходження позикових коштів забезпечує іноземний інвестор в ВКВ.
 6. Проектом планується встановлювати 2 типа станцій різної потужності і, відповідно, швидкості: Lvl 2 22 кВт та 50кВт CHAdEMO. Сукупні початкові інвестиції у створення мережі зарядних станцій складають 61638 тис. грн.
 7. У зв'язку з тим, що забезпеченням інвестицій буде займатися іноземний виробник обладнання, позикові кошти будуть надходити з іноземних банків під конкретні закупівлі. Враховуючи дані обставини вдалося сформулювати план залучення позикових коштів.
 8. Виходячи з того, що основна сума інвестицій буде здійснена у іноземній валюті, дисконтова ні критерії були розраховані у доларах США при дисконтній ставці 5%. Наведені показники свідчать про достатньо високий рівень прибутковості проекту, а отже й доцільності його для

здійснення. Так дисконтований період окупності склав 42 місяці, що до означеного виду діяльності є прийнятним показником. Чистий приведений дохід за 10 років складе більш ніж 5 млн. дол., а індекс прибутковості – 3,12.

9. З аналізу рівня беззбитковості видно, що для прибуткової роботи необхідно здійснювати заправок на 882,4 тис. тКв у розрахунку на рік. В розрахунках фінансових показників плановий обсяг продажу був оцінений на рівні 1300 тис. тКв, тобто зона безпеки складає 418 тис. тКв середніх чеків, або 47,4%. Це означає високу надійність проекту.

АНОТАЦІЯ

Разінкін Н.С. «Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства ТОВ «ПА ДЖЕНЕРАЛ»», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня зі спеціальності: «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка планування та управління бізнесом»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти щодо концепції розширення діяльності підприємства за рахунок реалізації інвестиційного проекту.

Проаналізовано організаційну структуру та фінансово-господарську діяльність підприємства та його конкурентне становище з огляду на кон'юнктурну ситуацію у сфері електромобілів та їхньої зарядної інфраструктури.

Запропоновано проект спільної діяльності щодо побудови та подальшої експлуатації мережі зарядних станцій, визначено інвестиційні та операційні витрати, проведено оцінку економічної ефективності проекту, проаналізовано можливі ризики та запропоновано заходи щодо їхньої мінімізації.

Ключові слова: розширення діяльності підприємства, проект, інфраструктура, електромобілі, зарядні станції, ефективність, ризики.

ANNOTATION

Razinkin N. «Economical justification of “EIA GENERAL” LLC company's field of activity extension»

qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock-taking activity" under the master's program "Economics of Management and Business Planning"

Odessa National Economic University, Odessa, 2018

The theoretical aspects concerning the concept of expansion of the enterprise activity due to the implementation of the investment project are considered in the paper.

The organizational structure and financial and economic activity of the enterprise and its competitive position are analyzed in view of the situation in the field of electric vehicles and their charging infrastructure.

The project of joint activity on construction and further operation of the network of charging stations was proposed, investment and operating costs were determined, the project's economic efficiency was evaluated, the risks analyzed and measures to minimize them were proposed.

Key words: expansion of enterprise activity, project, infrastructure, electric vehicles, charging stations, efficiency, risk.